

Загальні показники такі: із 61 акта, включеного до переліку, 41 включений до нього безпідставно (на думку фахівців Держкомпідприємництва). Серед них 21 акт не відповідає визначенню терміна «регуляторний акт». Стосовно ще трьох документів фахівці Держкомпідприємництва не змогли встановити їх вплив на суб'єктів господарювання у зв'язку з тим, що тексти цих актів були відсутні в базі «Ліга» і не були додані до поданих переліків. Ще 7 документів виявилися актами адміністрації як органу виконавчої влади і відповідно не мали бути предметом перегляду. Один з актів, включених до переліку 1, втратив чинність, а стосовно ще 8 було встановлено, що вони не узгоджуються з чинним законодавством.

Узагальнюючи виявлені у КМДА порушення, фахівці Держкомпідприємництва констатували, що реалізація заходів із проведення перегляду регуляторних актів у м. Києві мала фіктивний характер та не забезпечила приведення регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування м. Києва, у відповідність до принципів державної регуляторної політики.

Незважаючи на такий негативний висновок щодо діяльності столичної влади, Держпідприємництво відзвітувало, що в інших органах місцевого самоврядування перегляд був проведений «на належному рівні». Також Держкомпідприємництво відзвітувало, що впровадження в державі заходів з прискореного перегляду регуляторних актів мало значні позитивні результати [5].

Такі «досягнення» без перебільшення можна вважати вражаючими, якби вони так і не залишилися мрією, що не здійснилася. Насправді після цієї реформи відбулося погіршення бізнес-клімату, яке було зафіксовано у відомих міжнародних рейтингах.

Таким чином, основними інституційними пастками прискореного перегляду регуляторних актів, прийнятих посадовими особами та органами місцевого самоврядування, стали: формальне виконання, імітація, ігнорування, «м'яке» виконання.

Визначені нами інституційні пастки є типовими для вітчизняних реалій та можуть стосуватися державного регулювання в будь-якій сфері суспільного життя. Кожна із зазначених інституційних пасток може існувати як окремо, так і в комплексі з іншими. Саме про комплексне існування інституційних пасток свідчить негативний досвід проведення прискореного перегляду регуляторних актів, прийнятих посадовими особами та органами місцевого самоврядування.

Перспективним напрямом подальших наукових досліджень є виявлення факторів, що впливають на формування, виникнення та самопідтримуваний характер інституційних пасток. Відтак, особливо важливим етапом під час підготовки та проведення реформ є вивчення та надання оцінки ймовірності виникнення інституційних пасток та вироблення рекомендацій для їх усунення або нівелювання їх негативних наслідків. У випадку подальшого систематичного неврахування визначених у даній статті інституційних

пасток та їх негативного впливу більшість запроваджених в Україні реформ можуть повторити шлях реформи дерегулювання та замість позитивних результатів призвести до катастрофічних наслідків.

Список використаних джерел

1. **Літвінов О. В.** Досвід упровадження «регуляторної гільйотини» в Україні / О. В. Літвінов // Держ. упр.: теорія та практика : електрон. наук. фах. вид. – К. : НАДУ, 2005. – № 2. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2005-2.
2. **Літвінов О. В.** Регуляторна гільйотина: недоліки та переваги / Олексій Літвінов // Акт. пробл. держ. упр. : зб. наук. пр. / редкол. : С. М. Серьогін (голов. ред.) [та ін.]. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2005. – Вип. 3 (21). – С. 27 – 35.
3. **Полтерович В. М.** На пути к новой теории реформ / В. М. Полтерович. – Режим доступу : www.elib.org.ua.
4. **Реформа** дерегулювання в Україні: втрачені можливості : аналіт. звіт / О. В. Літвінов, Н. М. Літвінова, Н. В. Стаднічук [та ін.]; за заг. ред. О. В. Літвінова. – Д. : Моноліт, 2012. – 100 с.
5. **Узагальнена** інформація щодо виконання Закону України «Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування» (станом на 14.10.2011). – Режим доступу : www.dkrp.gov.ua.

Надійшла до редколегії 22.11.12

УДК 35

Євгенія ЛІФАНОВА

Національна академія державного управління
при Президентові України

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

РОЛЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У ФОРМУВАННІ ІМІДЖУ МІСТА

Аналізується роль територіальної громади у формуванні іміджу міста. Обґрунтовуються способи формування іміджу муніципальних утворень через його складові: комфортність проживання, якість життя, порівняльний образ з іншими поселеннями, умови безпеки, можливості для самореалізації та самоідентифікації в міському просторі.

Ключові слова: імідж міста, органи місцевого самоврядування, територіальна громада, карта середовища.

Евгения Лифанова. Роль территориальной общины в формировании имиджа города

Анализируются способы формирования имиджа мунципальных образований через его составляющие: комфортность проживания, качество жизни, сравнительный образ с другими поселениями, условия безопасности, возможности для самореализации и самоидентификации в городском пространстве.

© Лифанова Е. О., 2012

Ключевые слова: имидж города, органы местного самоуправления, территориальная община, карта среды.

Yevgenia Lifanova. The role of territorial community in forming of image of city

The role of territorial community in forming of image of city is analyzed. The methods of forming of image of municipal educations are grounded through his constituents: comfort of residence, quality of life, comparative appearance with other settlements, terms of safety, possibilities for self-realization and selfidentification in city space.

Key words: image of city, organs of local self-government, territorial community, map environment.

Формування громадянського суспільства в Україні, демократизація всіх сфер суспільного життя актуалізує питання участі територіальних громад в управлінні процесами місцевого розвитку, у тому числі формуванні іміджу муніципальних утворень.

Важливою складовою розвитку міста є цілеспрямоване формування та позитивізація його іміджу. На сьогодні недостатньо робіт, присвячених проблемі створення образу муніципального утворення. Окремі питання в цьому напрямі досліджували С. Саханенко, Г. Почепцов, Ю. Шаров.

Метою статті є висвітлення ролі територіальних громад у формуванні іміджу муніципального утворення.

Члени територіальної громади – населення міста (у наукових термінах «міське співтовариство») – це не просто «другорядні герої» процесів, що відбуваються в місті, а основна їх рушійна сила. Поняття «міське» визначає територіальну межу життєдіяльності неоднорідних за своїм складом соціальних груп. Семантична характеристика терміна «співтовариство» враховує співіснування і співпрацю різних соціальних категорій суспільства. Тобто в самому терміні «міське співтовариство» закладені неоднозначні й суперечливі характеристики. З одного боку, структура міського співтовариства характеризується неоднорідним складом, що викликає до дії могутні відцентрові сили, а з іншого – існує постійна потреба в підтримці стабільності цієї системи під впливом доцентрового чинника співіснування і співпраці.

Очевидно, що неможливо дати універсальну класифікацію структури міського співтовариства. Соціальна структура не має чітко окреслених меж, вона схильна до постійних трансформацій, що дає можливість зафіксувати тільки тимчасовий вигляд структури. У той самий час існують декілька класифікаційних критеріїв. У найзагальніших рисах структуру міського співтовариства пропонується класифікувати за рядом ознак: адміністративний (керівники – підлеглі); територіальний (центр – периферія); інтелектуальний (генератор – споживач); майновий (багатий – бідний); віковий (молодий – старий); соціокультурний (інтелігенція – маргінали) та ін. [3].

Тобто становище соціальних категорій і груп характеризується наявністю цілого комплексу ознак, що взаємодіють. Разом з об'єктивними процесами, закладеними в соціальній природі людини, існує ряд чинників, які аналізують соціальну диференціацію.

Виробнича спеціалізація окремих районів і мікрорайонів міста, їх

географічне розташування і рівень розвитку економічної бази визначають відмінності, деколи істотні, у рівні і якості життя жителів районів (мікрорайонів), у мірі суспільної активності. Унаслідок цього процеси, що відбуваються в місті, супроводжуються протистоянням інтересів соціальних груп, що тяжіють до різних територіальних утворень. Можна припустити, що важливість створення іміджу міста для населення може базуватися на двох відправних моментах: перший – створення ідеології як інструменту згладжування виникаючих соціально-культурних, економічних конфліктів і криз на території поселення; другий – використання цієї ідеології в процесі самоідентифікації і адаптації населення й мігрантів до процесів, що відбуваються в місті.

Повсякденне життя міського співтовариства наповнене складними соціальними і політичними процесами. Самі відносини між різними соціальними верствами і групами населення, взаємна динаміка їх руху з одного району в інший, адаптація на новому місці і її наслідки, співвідношення темпів розвитку центру і периферії, зміна пріоритетів жителів, тиск мігрантів ззовні, пов'язані з усім цим проблеми криміналізації середовища і деформації поведінки є тими факторами, на яких ґрунтуються різні політичні погляди, умонастрої і пристрасті. Процеси ці нітрохи не менш важливі, складні, масштабні і дієві в політичному й соціокультурному значеннях, ніж те, що відбувається в країні в цілому або у великих регіонах.

Водночас свідомість громадянина, вихована і виявлена в турботах про облаштування свого повсякденного оточення, збуджує інтерес і потребу до порядку, дисципліни. Усвідомлення себе в цьому просторі є обов'язком громадянина. А звідси розуміння життя в цьому порядку, своїх дій, поведінки, відносин з оточуючими. Дотримання певних правил, законів стає внутрішньою нормою, і адаптація до них не руйнується динамікою соціальних процесів і конкуренцією. Відбувається постійне співвідношення свого існування з існуванням своїх співгромадян.

Люди конструюють свою соціальну реальність. Можна за ніч змінити плани державного устрою, замінити назви вулиць, але щоб стати повноцінними громадянами, треба ще адаптуватися в міському житті, навчитися швидко реагувати на зміни, що відбуваються в ньому, оволодіти навичками громадян, стати мобільнішими в психологічному значенні та ін. А все це вимагає часу, поступовості [2, с. 48]. Відновленням архітектурних пам'яток, старих будинків не можна заповнити вакуум байдужості до міського середовища. Якщо людина не усвідомлює себе в навколишньому просторі, її не цікавить, що відбувається в місті, районі, навіть в її дворі і будинку, то відбувається процес нівеляції міської особистості, індивідуальності і різноманітності типів культур.

У сприйнятті і діях людей у такому різноманітному навколишньому середовищі, яким є сучасне місто, найважливішим є загальне відчуття – настрої, який виникає від зіткнення з середовищем. Настрої, у свою чергу, припускає формування іміджу цього середовища. Формують це відчуття

такі чинники: рівень стресу (шум, забруднення, перенаселеність, перенасиченість імпульсами); соціальні якості середовища (роль фізичного середовища в розвитку або придушенні взаємодій соціального характеру); орієнтація і рухливість (як городяни використовують місто відповідно до своїх «образів» і «уявлень» про незаселене середовище); наповненість середовища (естетичний рівень імпульсів, які сприяють задоволенню потреб і створюють відчуття задоволеності); культура і відпочинок (як місто виконує завдання в інтелектуальній, культурній, спортивній і освітній сферах); можливості ухвалення рішень (як городяни сприймають окремі рішення про рівень розвитку незаселеного середовища, і якою мірою вони беруть активну участь в ухваленні таких рішень) [4, с. 87].

На нашу думку, з урахуванням того, що люди не тільки відрізняються один від одного в сприйнятті позитивного, але й виявляють вибірковість сприйнятного, буває дуже важко задовольнити всіх одночасно. Людина наділяє навколишній світ символами. Середовище впливає на людину через свої символи, які виникли в процесі тривалого соціально-історичного розвитку. Можна з упевненістю сказати, що кожен вид навколишнього середовища крім фізичних і хімічних характеристик має також соціальне значення, оскільки дії людей, які вплинули на структуру середовища, були соціально детерміновані [4, с. 78].

Межі життєвого середовища створює людина, яка займається активною діяльністю. Тому вони не є незмінними, такими їх іноді сприймає лише індивід. З погляду психології людини, вона сама є організатором свого середовища, так само як, скажімо, мандрівник, що оглядає невідому місцевість і визначає її межі, з огляду на фізичні особливості рельєфу. Пізнаючи навколишній простір, людина встановлює в ньому межі, яких, по суті, немає. Ми постійно шукаємо і в думках створюємо межі, які відповідають нашим практичним потребам. Це полегшується тим, що різні сегменти середовища, хоча й утворюють ціле, можуть відрізнятися один від одного просторовою структурою, комбінаціями елементів, візуальними й іншими смисловими атрибутами. Наприклад, одним з основних показників, що визначають статус районів, рівень якості і комфортності середовища, задоволеність умовами проживання, є ставлення до місця проживання.

За результатами соціологічних досліджень думки жителів Дніпропетровська була виявлена загальна тенденція розосередження найпривабливіших районів, яка свідчила про відсутність конкретних меж так званих престижних зон міста. Загальну картину, що характеризує якість житлового середовища районів міста, розширив аналіз порівняльної оцінки районів, де респонденти не тільки змогли визнати свій район за «один із кращих» або «один із гірших», але й пояснити причини як позитивного, так і негативного ставлення до свого району. Так, на питання про те, що необхідне районам перш за все, найвищі значення показників мали відповіді: «поліпшення екології» і «посилення охорони громадського порядку». Серед городян зростає розуміння того, що екологічне неблагополуччя є не лише

побічним продуктом індустріального розвитку. Причиною цього є також відсутність належного функціонування міського господарства, своєчасного впорядкування, озеленення територій міста тощо. Потреба вирішення цих проблем домінує над потребами в поліпшенні роботи транспорту, збільшенні кількості об'єктів культурно-побутового обслуговування, розвитку мережі дитячих установ та ін. Наступним за важливістю було питання реконструкції і ремонту житлового фонду.

Сьогодні люди шукають у містах разом із соціальними гарантіями і безпекою, задоволенням своїх культурних потреб і економічною зайнятістю задоволення надбудовних потреб: відчуття спільності й можливість вибору [4, с. 86]. На нашу думку, в умовах сучасного швидкого розвитку великих міст, агломерації і мікрорайонів колишня символіка втрачає значення, оскільки її мотивацією була необхідність безпеки. Сьогодні місто формує швидше соціально важливу свідомість колективізму і забезпечує економічний бік людського буття. Сучасні городяни дуже рідко сприймають символи в їх позачасовому, універсальному розумінні. Такі враження виникають швидше під час перебування в незнайомому місті.

Ми створюємо уявну карту середовища. Будь-яке середовище, особливо міське, дає не тільки чітку, але іноді й суперечливу інформацію. Люди вельми своєрідно створюють стійкі картини середовища, щоб з їх допомогою можна було планувати свою діяльність. Ментальні (уявні) карти є результатом комплексного характеру сприйняття середовища. Така карта є нашою внутрішньою картиною середовища, у якій ми існуємо. Про це свідчить автоматизм пересування в міському середовищі. З практичного погляду така карта є компоновкою середовища у свідомості людини, без якої середовище сприймалося б нею як хаотичне і нецікаве. У кожного складається власне уявлення про це середовище. Активно створюючи власну ментальну карту середовища, ми за допомогою сприйняття відбираємо тільки об'єкти важливого значення. Очевидні точки орієнтації ми вкладаємо в ментальну карту автоматично. Ментальна карта завжди має індивідуальне забарвлення і ніколи не відповідає в точності реальності [4, с. 92]. На нашу думку, ментальні карти стають основою для створення індивідуального образу міста.

Україна – країна міст, адже три чверті населення (68,7 %) проживає в містах. Займаючи лише близько 3 % території країни, жителі міст представляють всю Україну і роблять вирішальний внесок в її економічний розвиток. Кожне місто відрізняється здатністю формувати стійке групове уявлення про свій простір шляхом закріплення індивідуальних образів міста. Образ міста (ментальна репрезентація свідомості) має п'ять елементів, необхідних і достатніх для опису основних просторово-часових детермінант: міські орієнтири (символи міста), міські території (психологічні райони), міські маршрути (шляхи), висотність (поверховість) і темпоритм (динамічність) [1, с. 36].

Українці традиційно звикли пишати безмежністю своїх територій. Проте наповнити ці величезні простори життям, створивши відповідну

інфраструктуру, – це складна соціальна проблема. Ідеться про перетворення того, що можна назвати резервами простору, у реальне «просторове середовище», насичене міською культурою, міськими символами й образами.

Можемо припустити, що необхідність формування іміджу міста для населення стоїть на перетині декількох змінних: з одного боку, це соціально-територіальна неоднозначність міського співтовариства і потреба в підтримці стабільності системи співіснування і співпраці, а з іншого – різне і неоднозначне культурне, ідеологічне і фізичне сприйняття міста населенням. Уже на цьому етапі ми можемо виділити складові іміджу міста для населення: комфортність проживання (позиціонування місця проживання щодо центру, наявність транспортної інфраструктури, можливості для відпочинку і релаксації тощо); якість життя (якість навколишнього середовища, вартість життя, політика у сфері охорони здоров'я); порівняльний образ з іншими поселеннями (можливості житлової і матеріальної забезпеченості, можливості заробляти); умови безпеки (забезпечення економічної безпеки, екологічної безпеки, кримінальної безпеки, безпечного інформаційного середовища); можливості для самореалізації і самоідентифікації в міському просторі (участь в освітніх процесах, у місцевому самоврядуванні, відчуття того, що проблеми городян розуміють ті, хто керує містом. На нашу думку, ці складові є суб'єктивними і викликають неоднозначні відчуття в оцінках стосовно кожного індивіда. Наприклад, комусь важливо жити в центрі й разом з позитивними сторонами автоматично придбати і негативні моменти (шум, величезна наявність транспорту знижує якість навколишнього середовища, вищі ціни на товари і послуги та ін.). Хтось віддає перевагу передмістю – чистіше повітря і вода, ближчі паркові зони, менше транспорту тощо.

Центр як просторова одиниця міського зонування – ефемерне поняття, у яке можна вкладати різний зміст. Просторові межі центру найчастіше розмиті. Якщо спробувати відобразити уявлення більшості людей про центр міста, то з'являться такі маркери: це місце, де призначають побачення, де не виникає проблем у пошуку місця для харчування, виборі виду транспорту для переміщень, у проведенні тих або інших маніпуляцій з фінансами (отримання готівки, обмін валют). Це простір, де багатолюдно і при цьому не виникає відчуття натовпу, де багато різних магазинів і реклами, де зосереджена значна частина адміністративно-ділових функцій міста.

Усе вищесказане, на наш погляд, справедливе для денного часу. Імовірно, протягом доби змінюється і структура міста. Відповідно визначитися з тим, де шукати центр у темну пору доби, потрібно по-новому. Ми вважаємо, що в цьому випадку центр – той простір міста, де є нічне життя, нічні клуби, індустрія розваг. Таким чином, центр може переміщатися туди, де можна одержати більше тих або інших видів розваг. Проте в цілому ці межі можуть тією або іншою мірою відрізнятись від центру, зафіксованого в денний час. Приблизно те саме можна сказати про поняття вартості життя. Вартість життя – найважливіша інтегральна характеристика привабливості будь-якої території, а міст особливо. У містах, особливо великих, вона традиційно

висока. Саме цей показник разом із забезпеченістю сучасними міськими вигодами і благами є одним із головних. Вартість життя в містах світу особливо важлива для оцінки перспектив міграції і розвитку ринку туристичних послуг.

Розглянемо такі питання: які основні шляхи досягнення інтеграції соціально диференційованого міського співтовариства і подолання відцентрових тенденцій, а також поляризації в соціально-культурній сфері; яким чином іміджеві аспекти можуть вплинути на управління міськими процесами; чи потрібна особлива ідеологія причетності міського співтовариства до процесів, що відбуваються в місті, яка допоможе сформувати потрібний імідж міста. Існує два основні аспекти, які на нашу думку, слід урахувувати під час розробки заходів, що сприяють інтеграційним процесам. По-перше, нівеляції соціальної диференціації можна досягти за допомогою створення сприятливих умов для життєдіяльності прогресивніших соціальних груп. Культивування затребуваності соціальної якості сприятиме поступовому збільшенню питомої ваги соціальних категорій, яким властивий вищий інтелектуальний, майновий і соціокультурний рівень. По-друге, гостроту соціальних суперечностей, що виникають, можна зняти загальною ідеологічною домінантою. Комбінування цих двох аспектів підсилює інтеграцію [3]. Важливого значення, на нашу думку, набуває факт організації просторового середовища, орієнтованого на задоволення потреб міського співтовариства.

Розуміння проблеми можливості розвитку єдиного міського простору, виникнення соціальних та інших суперечностей усередині міського співтовариства припускає включення до основних стратегічних програм розвитку міської території ряду заходів, які сприятимуть підтримці збалансованої структури міського співтовариства. Перш за все виникає необхідність розробки адаптованої для всіх соціальних категорій загальноміської ідеології, спрямованої на консолідацію міського співтовариства для втілення суміжних «груп інтересів». Це дозволить представникам різних соціальних груп не тільки асоціювати себе з корпоративних позицій, але й усвідомлювати себе громадянином міста. Таким чином, може виникнути ціла група надкорпоративних інтересів і система загальноміських цінностей, що відповідають сподіванням громадянського міського співтовариства і діють у регламентованій системі відносин «місто/район – мікрорайон – мешканець».

Втілення в життя загальноміської ідеології можливе завдяки посиленню місторегулюючих функцій і централізуючої ролі адміністрації міста, тобто завдяки зовнішньому управлінню міським співтовариством. Безумовно, термін «зовнішнє управління» вельми умовний, оскільки міська адміністрація входить до складу міського співтовариства. Забезпечення стабільної життєдіяльності громадянського міського співтовариства неможливе без самоорганізації і внутрішнього управління (самоврядування) [3].

Слід розуміти, що різні верстви населення регіону, міста, окрім загальних рис, мають специфічні цілі, які розкриваються на різних стадіях розвитку

міст по-різному. Цілком очевидно, що основна спрямованість міської політики визначається необхідністю узгодження «загальнонаціональних» і «міських» цілей і інтересів. Тому будь-яка сфера політичного, соціального, економічного, культурного розвитку суспільства і все суспільство в цілому мають враховувати можливості й готовність різних міських співтовариств у різних регіонах країни прийняти ті або інші рішення, погодити їх з уявленням про майбутнє, з тією стадією, на якій вони перебувають [2].

Величезне значення, на нашу думку, для формування цілей того або іншого міста мають нижні рівні розвитку міського середовища. Ідеться про квартали, райони, міські округи та ін. Саме тут у ході повсякденного життя на перетині потреб і переваг різних соціальних груп формується рівнодіюча їх уявлень про те, що потрібне цій частині міста. Ці окремі місцеві рівнодіючі, взаємодіючі одна з одною в масштабі міста в цілому, утворюють загальноміський вектор, напрям руху цього міського співтовариства. Саме місцеві рівнодіючі і є базою для розуміння процесів, що відбуваються в реальному міському середовищі, саме вони дають підстави для діагностики, а потім і подолання місцевих напружень і конфліктів, включаючи при цьому механізми іміджевого підходу в управлінні містом. Природно, що чим різноманітніше міське середовище, тим різноманітніші і суперечливіші пріоритети розвитку різних районів міста, тим складніше знаходити рівнодіючі цього розвитку.

На нашу думку, характер взаємодії між районами, ставлення жителів різних типів районів до свого міського оточення, їх уявлення про майбутнє міста, його пріоритети багато що можуть сказати про справжній імідж території. У цьому масиві оцінок людьми свого міського оточення, їх переваги, у виборі району проживання і роботи, у тих зв'язках, які городяни встановлюють з друзями і знайомими, у відвідинах об'єктів побуту, культури й дозвілля, характері освоєння міського простору, у мотивації до реформ, бізнесу, тобто в тому, що можна назвати пріоритетами городян, якраз і закладені орієнтири до створення іміджу міста для населення. І драма якраз у тому, що ці орієнтири майже не аналізуються, не вивчаються.

Реалії сьогодення такі, що сфера суспільної свідомості потребує різкого повороту в бік міста. Усвідомлення себе як члена не тільки трудового колективу, але й міського співтовариства, відчуття своєї причетності до його долі, розуміння своєї відповідальності за дії не тільки співгромадян, але й земляків, є найважливішими складовими частинами міської свідомості. Але поки таку свідомість ще широко не розвинено. Очевидно, що дуже багато у формуванні громадської думки залежить від спрямованості розвитку науки про місто. Традиційний підхід, що використовується в містобудівному знанні, не відповідає сучасним вимогам. Підпорядкованість проектно-нормативним цілям блокує прийняття міста як процесу, не дає можливості побачити і розкрити природу урбанізації, її закономірності й механізми, реальну картину міського життя. У результаті ми не маємо справжнього іміджу міста, не мають його і ті, чий інтерес він покликаний відображати.

Список використаних джерел

1. **Иванова Т. В.** Социально-психологические проблемы городской ментальности : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.05 / Иванова Т. В. – Ярославль, 2004. – 40 с.
2. **Коган Л. Б.** Города и политика: российские уроки / Л. Б. Коган. – Обнинск: Ин-т муницип. упр., 2003. – 263 с.
3. **Тулисов Е. С.** Городское сообщество в условиях формирования мегаполиса: проблема сохранения единства : науч. работы / Е. С. Тулисов. – Режим доступа : www.ekburg.ru/tulISOV/strst.htm.
4. **Черноушек М.** Психология жизненной среды / М. Черноушек ; пер. с чеш. И. М. Попа. – М. : Мысль, 1989. – 287 с.

Надійшла до редколегії 07.05.12

УДК 352:711.4

Людмила ПОЛЬСЬКА

Національна академія державного управління
при Президентові України

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РОЗРОБКИ СИСТЕМИ ІНДИКАТОРІВ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ МІСТА

Розглядається європейський досвід застосування систем індикаторів для оцінювання якості управління соціально-економічним розвитком міста. Наводяться теоретичні та методологічні основи побудови системи індикаторів оцінювання якості управління містом в Європейських країнах, що дасть можливість проаналізувати, розробити і запровадити таку систему в українських містах.

Ключові слова: сталий розвиток міста, управління містом, індикатори соціально-економічного розвитку, якість життя.

Людмила Польская. Европейский опыт разработки системы индикаторов оценивания качества управления социально-экономическим развитием города

Рассматривается европейский опыт применения системы индикаторов для оценки качества управления социально-экономическим развитием города. Приводятся теоретические и методологические основы построения системы индикаторов для оценки качества управления городами в Европейских странах, что даст возможность проанализировать, разработать и внедрить такую систему в украинских городах.

Ключевые слова: устойчивое развитие города, управление городом, индикаторы социально-экономического развития, качество жизни.

Ludmila Polskaya. European experience of elaboration of the evaluation indicators system for quality management of socio-economic development of the city

The European experience of system of indicators for evaluating the quality of social and economic development of a city is considered. The theoretical and methodological

© Польська Л. О., 2012